

Sipos Ete Álmos

A reformátusok nevében is aláírták az ökumenikus chartát?

Áldás, békesség! Köszöntök mindenkit. A 397-es számú éneket énekeljük el. „Ó, Sion, ébredj...”

Úr Jézus Krisztus! A te színed előtt szeretnénk most újra lenni, és kérünk téged arra, hogy szólj hozzánk, taníts bennünket, és engedd, hogy a mi gondolatainkat a te Lelked vezérelje. Szeretnénk mi is engedni a te gondolataidnak. Főként a te indulatodnak. Kérünk téged, légy itt közöttünk, és áldd meg a mi beszélgetésünket, gondolkodásunkat. Ámen!

A ma esti előadás címe egy kérdés. Mindig kérdés formájában próbáljuk megfogalmazni a témát. „A nevünkben is aláírták-e az ökumenikus chartát?” Ez a kérdés. A Magyarországi Református Egyház tagjai, a Reformátusok Lapja ez év szeptember 29. számának utolsó lapján megjelent Hírek című rovatban olvashatnak arról, hogy a magyarországi egyházak vezetői október elsején egy nyilatkozat aláírásával készülnek elfogadni az ökumenikus charta nevű dokumentumot.

Ha valaki ezt a kis hírt nem olvasta, akkor a magyar televízióból vagy a napi sajtóból értesülhetett arról, hogy ez az esemény október elsején demonstratív körülmények között megtörtént. Majd, csaknem két hét múlva, október 13-án megjelent a Reformátusok Lapjában egy cikk, „Aláírták az ökumenikus chartát, az egységes Európa nyelve a kereszténység” címmel. A cikk írója nagy lelkesedéssel beszámol az ünnepi alkalomról, és egyben a gyülekezeti tagok figyelmébe ajánlja, hogy legalább utólag tanulmányozzák az aláírt charta szövegét.

1. pont

Mi is valójában ez az ökumenikus charta?

Két európai szervezet által szerkesztett dokumentum. Az egyik szervezet neve Az Európai Egyházak Konferenciája. Ez egy ökumenikus szervezet, amelyhez csaknem valamennyi európai ortodox, protestáns, anglikán, ókatolikus és szabadegyházi közösség tartozik. A másik szervezet neve Európai Püspöki Konferenciák Tanácsa, amelybe az európai római katolikus püspöki konferencia tartozik. E két szervezet illetékesei készítették azt a dokumentumot, amelyet a szervezet vezetői 2001. április 22-én Strasbourgban aláírtak, és kérték a tagegyházak csatlakozását. Az ökumenikus chartához csatlakozó egyházak arra kötelezik magukat, hogy „az evangélium segítségével fellépnek az emberi személy, mint Isten képmása, méltóságáért”. Eddig az idézet. És elősegítik a népek és kultúrák megbékélését Európában. Ezért az aláírók elkötelezik magukat arra, hogy fáradozni fognak „az egyház látható egységéért, aminek kifejeződése a kölcsönösen elismert kereszttség, az eucharisztikus közösség és a

közös bizonyágtétel”. Eddig az idézet. A közös bizonyágtétel (végül is kiderül, hogy evangélizációt értenek ez alatt) során „senkivel szemben nem alkalmazható morális nyomás vagy anyagi ígéret, az áttérése érdekében”. Kötelezettséget vállalnak az aláírók továbbá a kisebbségek jogának védelmezéséért. Elkötelezik magukat „a zsidósággal való elmélyülő közösségre és párbeszédre, és kiengesztelődésre kéri a zsidó testvéreiket”. Idézet bezárva.

„Ellenezük – írja tovább a dokumentum – az antiszemitizmus és az antijudaizmus minden formáját.”

Végül a dokumentum aláírói kötelezettséget vállalnak a muzulmánokkal való kapcsolat ápolására, és indítványozzák, hogy „folyjon megbeszélés az egy Istenbe vetett hitről”. Idézet bezárva.

Az ökumenikus charta kiengesztelődésre és megbékélésre hív mindenkit. Kiemelem, hogy a dokumentumban tizenkétszer fordul elő az a kifejezés, miszerint „az aláírók elkötelezik magukat valamire”.

2. pont A charta rövid elemzése

Mint minden, manapság megjelenő dokumentum, így az ökumenikus charta is olyan posztmodern teológiai nyelven íródott, amelyet csak az ökumenikus teológiát és irodalmat ismerők értenek. Az átlagos egyháztag viszont értelmetlenül közhelynek véli az abban írottakat. Ezért kényszerülünk arra, hogy elemezzük ezt az írást, és feltárjuk az abban található közhely valódi tartalmát. Ennek során a következőre hívjuk fel a figyelmet.

I. A charta első célkitűzése az emberi személy méltóságáért való közös fellépés és a kulturális csoportok megbékéltetése lenne. Meglepő a keresztény egyházak egy részének ez a célkitűzése, egy olyan európai kultúrkörben, ahol soha nem látott méretű emberimádat, sztárkultusz és testkultusz folyik. Mi úgy gondoljuk, hogy az egyház feladata a Jézus Krisztus és a Biblia isteni méltóságáért való fellépés lenne! Mert a népek és a sokféle kultúra képviselői legnagyobb baja éppen az, hogy elhagyták Istent, a bibliai normát, és a teremtményt imádják a Teremtő helyett.

A népeknek az egy igaz Istennel kell megbékélniük először, mert csak ebből lesz béke az emberek között.

II. Az ökumenikus charta aláírói elkötelezik magukat az egyházak látható egységéért való fáradozásra, és ezen belül gyakorlati lépések megtételére is. A *látható egység* kifejezés tipikusan római katolikus teológiai formula. Szerintük egy egyház van, és ez látható formában a Római Katolikus Egyházban jelenik meg, ahogy ez kiderül a Dominus Iesus nevű dokumentumukból is. Ez az egyház a római egyház klérusának szervezeti felépítésében s annak fejében, a pápában látható. Tehát, amikor a római katolikus teológia azt mondja, hogy „egyház”, akkor azon nem a gyülekezeteket érti, mint – mondjuk – a protestánsok, hanem a klérust, tehát a papságot, a maga szervezeti felépítésében, és fejeként a pápát. A látható egységért való fáradozás, amire a charta kötelezi magát, nem más, mint a különböző felekezeteknek a Római Katolikus Egyházba történő integrálása! Jó tudnunk, miszerint két éve Németországban a protestánsok között egy mozgalom indult meg azért, hogy az európai keresztény felekezetek mindegyike ismerje el a pápát a kereszténység képviselőjének és szószólójának.

III. Az ökumenikus charta aláírói elkötelezik magukat „a kölcsönösen elismert keresztység és az eucharisztikus közösség elfogadásán keresztül az egység munkálására”. Eddig az idézet. Sajnos, nem

vagyunk meggyőződve arról, hogy az egyháztagjaink, ideértve lelkipásztorainkat is, mindnyájan tisztában vannak-e azzal, miszerint a római katolikus keresztség tana és a református keresztségtan között milyen áthidalhatatlan tanbeli szakadék van! Hiszen a római katolikus keresztségfelfogás szerint a keresztség vize eltörli a csecsemő eredendő bűnösségét, újjászüli a gyermeket, és a megigazulás ajándékát is közvetíti. Az a református egyháztag, aki ezt a keresztségtant elismeri, vagy nem ismeri a Bibliát, vagy már a római egyházba konvertált.

Az *eucharisztia* szóról tudnunk kell, hogy a római katolikus teológiában a miseáldozatot jelenti. Ezért megkérdezzük, hogy a római katolikus meg a református úrvacsora tana között hol van a közös pont. Hiszen erről beszél a charta. A miseáldozatban a pap átváltoztatja az ostyát meg a bort Krisztus materiális testévé és vérévé. A római katolikus tan szerint a pap bemutatja, megismétli Krisztus egykori áldozatát a hívekért. Miközben pedig a gyülekezet letérdelve imádja az ostyában testileg jelenlevő Krisztust. A református úrvacsoratan szerint Krisztus test szerint a Mennyben van. S a hittel vett úrvacsora közben a Szentlélek megajándékozza a hívőt az Atya jobbán ülő Krisztussal való közösséggel. *Unio mistica cum Christo*. A szentháromság személyeinek bármilyen tárgyban történő imádságát a Biblia szigorúan tiltja. Sajnos, az ökumenikus charta úgy tünteti fel a dolgot, mintha a misében és a református úrvacsorában ugyanarról lenne szó. Ezért is érthetetlen számunkra, hogy miként írhatott alá egy ilyen dokumentumot egy református püspök. Hogy lehet eucharisztikus közösségről beszélni akkor, amikor ilyen súlyos nézetkülönbség áll fenn két felekezet között.

IV. Az ökumenikus charta első elolvasásra evidensnek tűnő megállapítása, hogy tudniillik, az evangélizáció során senkivel szemben nem alkalmazható a morális nyomás az áttérése érdekében, nem más, mint a misszió leállítása! Mert mit takar a morális nyomás kifejezés? Tudnunk kell, ma morális nyomásnak számít az, ha például azt mondjuk egy homoszexuális életvitelű embernek, hogy amit csinál, az Isten szerint bűncselekmény, és ebből térjen meg. Morális nyomás, ha valakinek azt mondom, „Ha nem hiszel Jézus Krisztusban, elkárhozol.” Vagy azt mondom egy Krisna-hívőnek: „Lépj ki a vallási közösségedből, mert utálatos Isten előtt a bálványimádás.” Diszkrimináció azt mondani, hogy Krisztus nélkül nincs üdvösség. Emberileg érthető, persze, ha egy Európát akarunk, és egy vallást; akkor viszont ennek az egységnek az első áldozata a misszió lesz.

V. Az ökumenikus charta szerkesztői különösen fontosnak tartják a dialógust a zsidósággal és a muzulmánokkal. Misszióról tehát itt sem esik szó. Jóllehet, a missziói parancsban Jézus úgy a zsidóság, mint a többi nép tanítványá tételére küldte ki az övét. (Máté evangéliumának 28. fejezetében, a 20. vers és az Apostolok cselekedetei 1. fejezetének 8. verse) A dokumentum szelleme azt sugallja, mintha a zsidóság vagy a muzulmánok felé végzett misszió egyenesen sértés vagy az emberi méltóság elleni büntett lenne! Csendsben megkérdezzük, vajon nem az evangélium elfogadása hozná meg ennek a két népnek is a megbékélését? Megdöbbenőnek tartjuk az ökumenikus charta ajánlását arra nézve, hogy e két vallási irányzat képviselőivel, követőivel, tehát a zsidóság és a muzulmánok képviselőivel az egy Istenről beszéljünk! Azaz Jézusról és Jézus istenségéről hallgassunk! Egyre többször tapasztaljuk, hogy az európai egységnek a *Solus Christus*, tehát az egyedül Krisztus elvének hangoztatása akadályja lesz.

Végül a VI. megjegyzés. Az ökumenikus charta az antiszemitizmus és az antijudaizmus minden formája elleni összefogásra szólít fel. Azt gondoljuk, az antiszemitizmus elleni összefogásra a keresztényeket azért nem kell felszólítani, pláne kötelezni, mert az, aki valóban keresztény, akinek szemében abszolút tekintély a Biblia, az nem lehet sem zsidó-, sem cigány-, sem oroszgyűlölő. Aki pedig mégis az, annak semmi köze az igazi kereszténységhez!

Az antijudaizmus viszont egy egészen más természetű probléma a keresztények között. Judaizmusnak nevezzük a keresztény teológián belül azt a tant, amely szerint a megtért hívőre is kötelező érvényűnek kell tekinteni a mózesi törvénycikkeket! Beleértve a ceremoniális törvényt is. Sőt, judaizmusnak nevezzük azt az irányzatot is, amely tan végső soron a jó cselekedetek függvényévé teszi az üdvösséget. Aki ezt a tant nem fogadja el, az antijudaista. Tehát, ezek szerint az egyik legnagyobb antijudaista a judaisták szerint maga Pál apostol volt, aki a hit általi megigazolást tanította, és szembeszállt a judaistákkal *A galatáknak írt levél* szerint. A hit általi megigazolás viszont a kereszténység szíve! Erről egyetlen keresztény sem mondhat le soha!

A törvény cselekedetei általi megigazolás tanítását a teológiai szakirodalom akkor is judaizmusnak nevezi, ha azt római katolikus vagy református teológus képviseli, és semmi köze nincs a zsidósághoz. Megdöbbenő hát számunkra, hogy az ökumenikus charta a judaizmus védelmében szólal fel.

3. pont Az ökumenikus charta szellemi háttere

Az ökumenikus charta szellemi hátterének vizsgálata érthetővé teszi azt, hogy miért most került sor a charta aláírására, és miért született meg ilyen formában ez az írás. Az közismert tény, hogy Európa nemzeteit évek óta foglalkoztatja az egységes Európa létrehozása. Látjuk, ez a folyamat most felerősödött. Az egységes Európa létrejöttéhez azonban feltétlenül szükség van egy olyan ideológiára, ha úgy tetszik, vallási irányzatra, amely mint egy szellemi abroncs, összetartja ezt a soknemzetiségű és vallású tömeget. Európa kétségtelenül a legnagyobb tömeget mozgató, monarchikus vallása a római katolicizmus. Kézenfekvőnek látszik, hogy ez az egyház adja az új vallás keretét, amelybe a többi vallás követőit is szelíd kompromisszum árán be lehet olvasztani. Ugyanakkor a katolicizmusnak, tudjuk, történelmi gyakorlata van a nem keresztény vallási irányzatokkal való szinkretizmusra is. Ennek a folyamatnak a stratégiai lépései körvonalazódnak már évek óta, és a Biblián tájékozódó hívő ember előtt világos, hogy ebbe a stratégiába illik bele az ökumenikus charta is.

A vallási irányzatok, felekezetek legkisebb közös nevezője már megvan. Ez az egy Istenben való hit. Innen mindenki felé nyitni lehet. Az bizonyos, hogy az alakuló új vallásba nem fér bele az Újszövetség, mert az Újszövetség szentháromságról beszél. Sem Jézus, mert Ő a kizárólagos Megváltó. Sem Pál nem fér ebbe, mert ő antijudaista, sem Lukács, aki meg fundamentalistaként azt írta, hogy „Nincsen senki másban üdvösség, mert nem is adatott az emberek között az ég alatt más név, amely által kellene nekünk megmenekülnünk.” (Apcsel 4:12)

Az idő sűrget, mert amíg nem jön létre Európában egy új, mindent integrálni képes vallás, addig nem lesz egységes Európa sem.

4. pont Az ökumenikus charta és a Magyarországi Református Egyház

Hogyan kerül a református egyház az ökumenikus charta aláírói közé? – kérdezik sokan. Úgy, hogy a mi egyházunk is tagja Az Európai Egyházak Konferenciájának. Vagyis az igazi kérdés így szól. „Hogyan lehet az egyházunk egy olyan ökumenikus szervezetnek a tagja, amely szervezetnek több tagedgyházában, amelyek ehhez tartoznak, tagadják a Biblia kijelentés voltát?” És Isten Igéjének

tekintélye fölé emelkedve, nemcsak védik a homoszexualitást, hanem homopárokat összeadnak, leszbikus lelkésznek szolgálatát megengedik, házassági, válási liturgiát vezetnek be, és a püspökeik egy része nyíltan kimondja, hogy nem hiszi Jézus testi feltámadását! Ilyen egyházak tartoznak Az Európai Egyházak Konferenciájába. Például a német egyház.

Tisztelettel kérdezzük, mit keres Az Európai Egyházak Konferenciájának szervezetében az egyházunk. Mikor léptünk be ebbe a szervezetbe? Ki hatalmazta fel az egyházi vezetőinket erre a lépésre? Tudják-e a gyülekezetvezetőink, hogy milyen szervezetnek vagyunk, mint egyház, a tagja?

Az aláírás ceremóniájával megkezdődött az első lépés az egység felé. Ezen a ceremónián részt vettek az egyházunk képviselőin kívül a római katolikusok, a magyarországi evangélikusok, a baptisták, metodisták, a magyarországi román, bolgár, konstantinápolyi ortodoxok is. Valamennyien aláírták a tizenkétszeres elkötelezést tartalmazó dokumentumot. Az aláírás ceremóniájához tartozott egy ünnepi Isten-tisztelet is, amin a Magyar Református Egyház zsinati lelkész-elnöke a Mózes első könyve 32. fejezetének 12. verse alapján szólt az egymás keresésének szükségességéről. Ez a bibliai rész Ézsau és Jákób kibéküléséről szól. Kíváncsiak vagyunk, kivel azonosította Ézsaut, és kivel Jákóbot. Az egyik ugyanis kiválasztott volt, a másik pedig elvetett. A két embert a Bibliában nagy szakadék választotta el egymástól. A példa jelenlegi helyzetre alkalmazása tehát több, mint groteszk!

A szolgáló püspök a továbbiak során kijelentette, „Ha egymást kereső testvérek vagyunk, akkor tudunk Jézusra tekinteni.” Újra mondom, „Ha egymást kereső testvérek vagyunk, akkor tudunk Jézusra tekinteni.” Mi pedig úgy látjuk, hogy csak ha Jézusra néz, és csak az Ő Igéje igazságát kereső emberek vagyunk, akkor leszünk testvérek. Tehát mi testvérek ettől leszünk. Ha az Úr igazságára nézünk, nem egymást keressük. Valami mást kell nekünk keresnünk, Jézus szavai szerint.

Az aláírás után különböző nyilatkozat hangzott el, ami szintén nagyon figyelemre méltó. A zsinatunk lelkészi elnöke kijelentette, hogy itt tulajdonképpen egy folyamatról van szó, aminek az egyik állomása volt a már korábban aláírt nyilatkozat a vegyes házassági közös szertartásról. A második az ökumenikus charta aláírása. S mi lesz a harmadik? – kérdezzük.

Márkus Mihály református püspök, a Magyar Ökumenikus Tanács elnöke szerint az ökumenikus charta aláírása „a magyarországi ökumenikus mozgalomban újabb lendületet és inspirációt jelent az együttműködésre”. Vagyis az egyházunk a legjobb úton halad.

Az európai egyházak közössége, konferenciája nevében nyilatkozó Reinhard Frailing professzortól megtudhattuk, hogy Hollandia után Magyarország írta alá másodikként a chartát.

Elhangzott egy olyan nyilatkozat is, miszerint „a keresztény hitelességhez az is hozzátartozik, hogy az egyházak képesek legyenek egymás felé tekinteni”. Mi meg úgy tudjuk, hogy a kereszténységet csak a Szentlélek tudja hitelesíteni. Ennek viszont más feltétele van. Jaj annak az egyháznak, amelynek a hitelessége emberektől függ!

5. pont A Biblia-szövetség tiltakozik

Egyházunk lelki állapotára jellemző, hogy az ökumenikus charta aláírásáról szóló híreket az egyházi közvélemény figyelemre sem méltatta. Talán két lelkipásztor kérdezett meg engem arra nézve, hogy

mi is az a charta, amit most aláírtak. Tudomásunk szerint egyedül a Biblia-szövetség volt az, amelynek a ceglédi lelkészkonferenciáján megszületett egy tiltakozónyilatkozat az alábbi szöveggel.

„2002. október 1-jén a magyarországi egyházak vezetői által aláírt ökumenikus chartával kapcsolatban elsősorban a református egyház tagjai iránt érzett felelősségtől vezérelve, a Biblia-szövetség lelkipásztorai nevében az alábbi nyilatkozatot tesszük.

1. Egyetértünk a charta preambulumban szereplő mondattal, amely így hangzik: »Vétkeink tudatában és megtérésre készen azon kell fáradoznunk, hogy a még fennálló feszültséget megszüntessük, s ezáltal készek és képesek legyünk az evangélium üzenetét a népek között közösen és hitelesen hirdetni.«

2. Nem értünk egyet azzal, hogy a feszültség megszüntetésére a charta még csak kísérletet sem tesz, illetve úgy sürget közös gyakorlati lépéseket, hogy az egyes felekezetek között évszázadok óta fennálló, elsősorban a Biblia szívének tartott megváltás kérdésében jelentkező súlyos ellentét felől mélyen hallgat. Sőt, a reformátusok számára elfogadhatatlan eucharisztikus közösségre akarja kötelezni az aláírókat. Nem tehetjük túl magunkat azon sem, hogy a reformátori *solára* kimondott tridenti átkot Róma máig sem vonta vissza.

3. Sajnálatosnak tartjuk, hogy a charta olyan egyházfogalmat használ, amely a Bibliával és a református hitvallással éles ellentétben áll, s alkalmas arra, hogy a teológiai fogalmazásban járatlan olvasót félrevezesse.

4. A charta legnagyobb fogyatkozása mégis az, miszerint úgy akarja a keresztények és nem keresztények, népek és kultúrák egységét munkálni, hogy az egységért feláldozza a Krisztus, kizárólagosan Krisztus személyéhez kötött üdvösség meghirdetésére s a misszióra vonatkozó jézusi parancsot, és a helyébe a dialógust teszi.

5. Mivel számunkra nem az dönti el egy dokumentum kötelező érvényét, hogy kik és hányan írták alá, hanem az, hogy összhangban van-e a Bibliával és a hitvallásunkkal, ennek hiányában a chartát magunkra nézve nem tekintjük kötelezőnek.

6. Tiltakozunk az ellen, miszerint az ökumenikus chartát aláíró református vezetők úgy írták alá ezt a dokumentumot, hogy erre sem a presbitérium, sem a zsinat felhatalmazásával nem bírtak.

7. Minden egyházi vezetőtől elvárjuk, hogy amikor az egyházunk nevében nyilatkozik, vagy valamit aláír, azt a Szentírás igazságához való töretlen ragaszkodás s a hitvallásunkhoz való feltétlen hűség szellemében tegye, tudva, hogy Istennek kell inkább engedelmessé válni, mint az embereknek.”

Mivel ezt a nyilatkozatot a Reformátusok Lapja nem volt hajlandó leközölni, ezért a Magyar Távirati Irodának küldtük el. Nyilatkozatunkra azonnal válaszolt a zsinatunk elnöke, aminek az MTI által szerkesztett alábbi változata jelent meg. Idézem.

„Bölcskei Gusztáv református püspök szerint az ökumenikus charta elfogadásáról szóló nyilatkozat budapesti aláírása senkire semmilyen kötelezettséget nem rótt! Ahhoz nem volt szükség a református zsinat és presbitérium felhatalmazására. A zsinat lelkészi elnöke utalt arra, hogy a Magyarországi Református Egyház az Európai Egyházak Közös Konferenciájának tagja, így a nyilatkozat budapesti aláírására valójában nem is lett volna szükség. Mint jelezte, véleménye szerint csak ellentétes döntéshez, azaz a charta esetleges elutasításához kellene, illetve kellett volna zsinati, illetve presbitériumi döntés. Bölskei Gusztáv hangsúlyozta, a maga részéről változatlanul fontosnak tartja a

dokumentumot, amely hozzájárul a különböző felekezetekhez tartozó keresztények közös európai szolgálatához.” Eddig a nyilatkozat.

A Biblia-szövetség erre a nyilatkozatra a következő választ küldte.

„1. Bölcseki püspök azt írta, hogy az ökumenikus charta elfogadására vonatkozó nyilatkozat aláírása senkire semmilyen kötelezettséget nem ró. Az ökumenikus charta szövegében tizenkétszer fordul elő: »Elkötelezzük magunkat...« Kérdésünk a következő. A püspök úr nem olvasta az ökumenikus charta szövegét, és így írta alá a nyilatkozatot?

2. Magyarországon minden világi és egyházi médium azt adta hírül, hogy aláírták az ökumenikus chartát. Holott csak egy nyilatkozat aláírásáról beszél a püspök úr. A kérdésünk a következő. Tiltakozott-e a püspök úr a félretájékoztatás ellen? Mi volt az aláírt nyilatkozat szövege?

3. A püspök úr szerint az ökumenikus chartát nem is kellett volna aláírnia, mert azt az Európai Egyházak Közös Konferenciájának elnöke írta alá, amely szervezetnek az egyházunk is tagja. Kérdésünk a következő. Hozhat-e olyan döntést, kötelezvényt egy ökumenikus szervezet, amely a Magyarországi Református Egyház zsinatára nézve kötelező? Ha a zsinatot csak az elutasítás joga illeti meg, ezt miért nem kapta meg a zsinat?

4. Kicsit elszomorít bennünket az, hogy az egyházunk zsinati elnökének aláírása senkit semmire nem kötelezi. Továbbá az is, hogy az egyházunk sajtója a Biblia-szövetség nyilatkozatának közlésétől elzárkózott. Ezzel a nyilatkozatháború véget ért.

5. Az ökumenikus charta aláírásának konzekvenciája a következő. Mindnyájan ismerjük a közmondást, minden csoda három napig tart. Valószínűleg ezt gondolják a charta aláírói is, megismerve a kritikánkat. Ez az ügy is, mint sok egyéb, a feledés homályába merül rövidesen. E pszichológiailag igaznak tűnő törvényszerűségnek azonban a pneumatikus, azaz lelki dolgok nincsenek alávetve. Például, aláírják a chartát, és egyszerre akaratlanul is napvilágra kerül bizonyos szellemi front és ellentét.

Az első érdekes tapasztalatunk az volt, hogy az egyházi sajtó azonnal elzárkózott a nyilatkozatunk közlésétől. Az az újság zárkózott el, amely egyébként számtalan olyan cikket leköszölt már, ami Biblia- és hitvallásellenes tartalmú volt. Tehát a hitünk védelme nem olyan fontos, mint az egyházi struktúra vezetőinek védelme. Tehát nemcsak a római pápa tévedhetetlen.

Az a körülmény, hogy mivel közösségi felhatalmazás nélkül megtörténhetett az aláírás, akárcsak a vegyes házasságról szóló, sokak számára máig is ismeretlen megállapodás, újra egyértelművé tette, hogy a gyülekezetek és vezetőségük véleménye az egyházunk életének nem döntő tényezője.

Mi úgy látjuk, miszerint azon a tényen, amit évtizedeken keresztül nehezményeztünk, hogy tudniillik az egyházvezetés s a gyülekezetek között óriási szakadék tátong, az utóbbi évtizedekben sem változott. És ennek nem politikai oka volt és van, ahogy gondoltuk régen, hanem lelki oka.

Fájdalmas leírni, de úgy tűnik, mintha a gyülekezeti tagjaink kiskorúságban tartása egyenesen érdeke lenne némelyeknek, és a nagykorú keresztények tömeges távozása és távol maradása az egyházunktól igen keveseket zavar.

Azt bizonyosan állíthatjuk, hogy az ökumenikus charta aláírói nem a gyülekezetek nevében írták alá ezt a dokumentumot, legkevésbé a Biblia-szövetség tagságának nevében. Nyilván ezért mondhatta az aláíró püspök, hogy az ökumenikus charta aláírása senkire semmilyen kötelezettséget nem ró. Ez a

félresikerült kijelentés egyébként a maga tragikomikusságával hű tükre az egyházunk lelkiállapotának, és minősíti az egyházunkat a világ előtt is, miközben a hírnevünkre kényesen vigyázunk.

A Biblia-szövetség az ökumenikus charta aláírását komolyan veszi, és nem tekinti semmisnek. Ezért követeli, hogy a református egyház vizsgálja felül az ökumenikus mozgalomban való részvételét. Úgy látjuk, egyre több jel utal arra, s a jelek közül a charta aláírása csupán egy, hogy az egyházunk a status konfectionis helyzete felé tart, vagyis olyan helyzet érlelődését látjuk, amelyben az egyházunknak a Bibliához és a református hitvalláshoz ragaszkodó része olyan hitvallás megfogalmazására kényszerül, amihez majd csatlakozhatnak mindazok, akik új reformációt szeretnének az egyházunkban.

Imádkozunk azért, hogy Isten fordítsa jóra az egyházunk sorsát, és biztosíthatunk mindenkit, hogy minden további lépésünket imádságos tusakodás és testvéri egyeztetés fogja megelőzni.

Köszönöm a testvérek figyelmét!